

ZDRAVÍ A PRODUKTIVITA NA PRACOVIŠTI

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Zdraví a produktivita na pracovišti

Tento modul má za cíl:

- Hlavním cílem tohoto modulu je představit význam bezpečnosti a ochrany zdraví při práci ve vztahu ke zdraví zaměstnance a jeho produktivitě na pracovišti

Záměr

Ujasněte si, co je to bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP), jaký je její význam s ohledem na zaměstnavatele i zaměstnance a jaké existují modely pro zajištění podpory zdraví na pracovišti.

Cíle

- Proč je důležité zajistit BOZP
- Výhody podpory zdraví na pracovišti a programů zdravotní péče
- Modely zdravotní péče na pracovišti
- Co je to tzv. posouzení rizik a proč je důležité je pravidelně provádět

Vaše největší bohatství: dobré zdraví vašich zaměstnanců

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) je obecně definována jako mezivědní obor o předvídání, rozpoznávání, hodnocení a kontrole rizik vznikajících na pracovišti nebo z něj, která by mohla narušit zdraví a pohodu zaměstnanců, s přihlédnutím k možnému dopadu na okolní komunity.

Hlavní cíle BOZP

- Podpora a udržování nejvyššího stupně tělesné, duševní a sociální pohody pracovníků ve všech profesích
- Prevence pracovníků proti odchýlkám od zdraví způsobených pracovními podmínkami
- Ochrana pracovníků v zaměstnání před riziky vyplývajícími z faktorů nepříznivých pro zdraví
- Umístění a údržba pracovníka v pracovním prostředí přizpůsobeném jeho fyziologickým a psychologickým schopnostem

Tři cíle BOZP

- 1) Udržování a podpora zdraví a pracovní kapacity pracovníků
- 2) Zlepšování pracovního prostředí a úsilí přispívající k bezpečnosti a ochraně zdraví
- 3) Rozvoj pracovních organizací a pracovních kultur ve směru, který podporuje zdraví a bezpečnost při práci a tím také podporuje pozitivní sociální klima a hladký chod a může zvýšit produktivitu podniků

Proč je důležité zajistit BOZP?

- Zdraví pracovníci jsou obecně produktivnější a šťastnější, ať už v pracovním či rodinném životě
- Zdravotní rizika na pracovišti jsou vyšší v neformálním sektoru a v malých a středně velkých podnicích, které jsou ekonomickou páteří evropských států
  - Bezpečná pracoviště přispívají k udržitelnému rozvoji
- Procesy kontroly bezpečnosti pracovníků přispívají ke kvalitě životního prostředí, například pomocí procesů kontroly znečištění

Proč je důležité zajistit BOZP?

- Znečištění a vystavení zdraví škodlivým látkám, které je často spojováno s průmyslovými procesy, je ochráněno v rámci BOZP
- BOZP přispívá ke zvýšení znalostí zaměstnanců, například skrze různá školení a rekvalifikační kurzy, a zároveň umožňuje zlepšit kvalitu firmy pomocí úprav na pracovišti, hodnocení pracovních požadavků, vypracování zdravotního screeningu a hodnocení funkčních kapacit
- Zdraví na pracovišti má zásadní význam také pro veřejné zdraví, neboť je stále jasnější, že závažné nemoci (např.: AIDS, srdeční choroby) potřebují jako součást kontrolní strategie programy na pracovišti

Normy a další nástroje týkající se BOZP

Mezinárodní organizace práce (MOP) vydala normy, doporučení a další nástroje v oblasti BOZP (např.: kodexy postupů a pokynů), jejichž cílem je zajistit a podporovat bezpečné a zdravé pracovní prostředí.

Standardy

- Právní nástroje vypracované složkami MOP (vlády, zaměstnavatelé a pracovníci) a stanovující základní zásady a práva při práci. Jsou to buď úmluvy, které jsou právně závaznými mezinárodními smlouvami, které mohou být ratifikovány členskými státy, nebo doporučení, která slouží jako nezávazné pokyny.

Kodex praxe

- Stanovuje praktické pokyny pro veřejné orgány, zaměstnavatele, zaměstnance, podniky a specializované orgány pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (například podnikové výbory pro bezpečnost). MOP poskytuje pokyny týkající se bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v některých hospodářských odvětvích, ochrany pracovníků před určitými riziky a určitých bezpečnostních a zdravotních opatření.

Pokyny

- Tyto pokyny vyžadují soudržné politiky na ochranu pracovníků před pracovními riziky a riziky při současném zvyšování produktivity. Představují praktické přístupy a nástroje pro vytváření, zavádění a zlepšování systémů řízení bezpečnosti a ochrany zdraví při práci s cílem snížit počet pracovních úrazů, špatného zdraví, nemocí, nehod a úmrtí.

Co jsou programy zdraví na pracovišti?

Programy zdraví na pracovišti označují koordinovaný a komplexní soubor strategií, které zahrnují programy, zásady, výhody, podporu životního prostředí a vazby na okolní komunitu navržené tak, aby vyhovovaly potřebám zdraví a bezpečnosti všech zaměstnanců.

Výhody podpory zdraví zaměstnanců

Pro organizaci	Pro zaměstnance
dobře řízený program bezpečnosti a ochrany zdraví	bezpečné a zdravé pracovní prostředí
pozitivní a starostlivý obraz	zvýšená sebeúcta
zlepšená morálka zaměstnanců	snížení stresu
snížená fluktuace zaměstnanců	zlepšená morálka
snížená absence	větší spokojenost s prací
zvýšená produktivita	zvýšené dovednosti pro ochranu zdraví
snížené náklady na zdravotní péči / pojištění	zlepšené zdraví
snížené riziko pokut a soudních sporů	větší pocit pohody

Příklady součástí a strategií programu zdraví na pracovišti

- Třídy výchovy ke zdraví
- Přístup do místního fitness centra
- Zásady společnosti, které podporují zdravé chování, jako je politika bez tabáku
- Pojištění zdravotního pojištění zaměstnanců pro příslušná preventivní vyšetření
- Zdravé pracovní prostředí vytvořené zpřístupněním zdravých potravin prostřednictvím prodejních automatů nebo bufetů
- Pracovní prostředí bez známých ohrožení zdraví a bezpečnosti s prostředky k identifikaci a řešení nových problémů, jakmile se objeví

Vliv programů zdraví na pracovišti

- Programy zdraví na pracovišti mohou vést ke změně jak na úrovni jednotlivce (tj. zaměstnance), tak na úrovni organizace.
- U jednotlivců mají programy zdraví na pracovišti potenciál ovlivnit zdraví zaměstnanců, například jejich zdravotní chování; zdravotní rizika chorob; a aktuální zdravotní stav.
- Pro organizace mají programy zdraví na pracovišti potenciál ovlivnit oblasti jako jsou náklady na zdravotní péči, absence, produktivita, nábor/udržení zaměstnanců, kultura a morálka zaměstnanců.
- Zaměstnavatelé, pracovníci, jejich rodiny a komunity mají prospěch z prevence nemocí a úrazů a z trvalého zdraví.

S čím může zdraví na pracovišti pomoci

- Zajištění preventivní léčby s cílem omezit nemoci a absenci
- Lékařské prohlídky před nástupem do zaměstnání, které identifikují problémy
- Podpora úspěšného návratu do práce pro dlouhodobě nemocné zaměstnance
- Zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví na pracovišti

Externí poskytovatelé zdravotní péče mohou také poskytnout odborné poradenství při plánování a implementaci programů zdravotní péče - pro tyto účely se na ně spoléhá 39% personalistů (Willis PMI, 2013).

Model zdraví na pracovišti

1 POSOUZENÍ

INDIVIDUÁLNÍ

(např. demografie, zdravotní rizika, využívání služeb)

ORGANIZAČNÍ

(např. současná praxe, pracovní prostředí, infrastruktura)

KOMUNITNÍ

(např. doprava, jídlo a maloobchod, parky a rekreace)

4 HODNOCENÍ

PRODUKTIVITA ZAMĚSTNANCŮ

(např. absentismus, presentismus)

ZDRAVOTNICKÉ NÁKLADY

(např. kvalita péče, výkonnostní standardy)

VYLEPŠENÉ VÝSLEDKY ZDRAVÍ

(např. snížení nemocí a postižení)

ORGANIZAČNÍ ZMĚNA, „KULTURA ZDRAVÍ“

(např. morálka, nábor/udržení zaměstnanců, sladění zdravotních a obchodních cílů)

2 PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ

PODPORA VELENÍ

(např. vzory a šampioni)

VELENÍ

(např. koordinátor zdraví na pracovišti, výbor)

PLÁN ZLEPŠENÍ ZDRAVÍ NA PRACOVIŠTI

(např. cíle a strategie)

VYČLENĚNÉ ZDROJE

(např. náklady, partneři/prodejci, personální zajištění)

KOMUNIKACE

(např. marketing, zprávy, systémy)

3 IMPLEMENTACE

PROGRAMY

(např. vzdělávání, poradenství)

OPATŘENÍ

(např. organizační pravidla)

BENEFITY

(např. pojištění, pobídky)

ENVIRONMENTÁLNÍ PODPORA

(např. Přístupové body, příležitosti)

WHO Model zdravého pracoviště: Cesty vlivu, procesu a základních principů fyzické práce

Zajištění zdravého pracoviště je vícesložkový proces, který musí být zakotven v podnikové kultuře, poslání a hodnotách, a proto by jej měl podporovat nejvyšší management a vedoucí týmy ve společnosti.

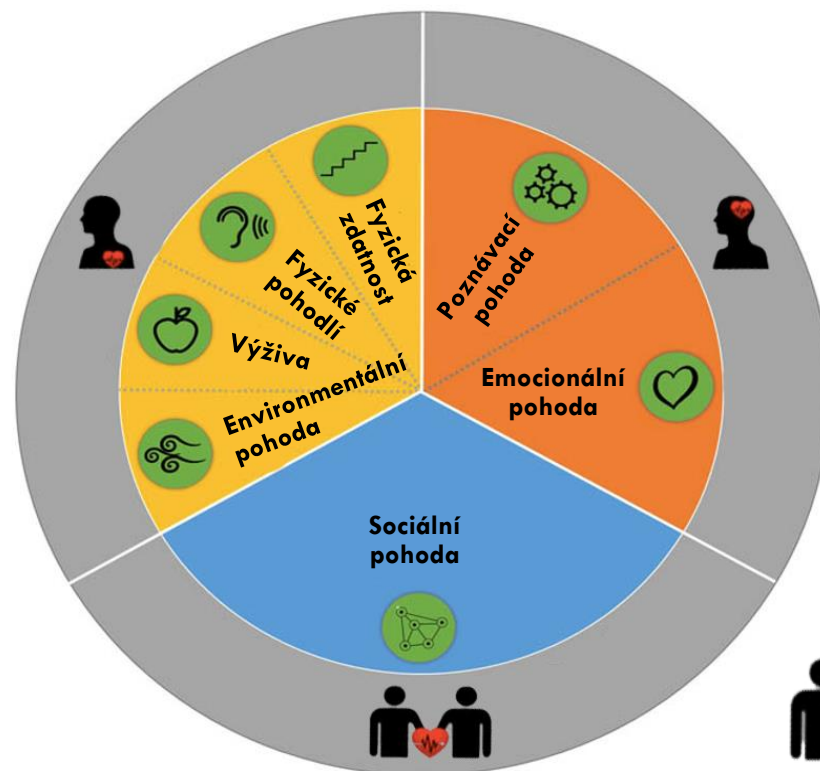

Model PROWELL: sedm dimenzí blahobytu na pracovišti

Praktickým nástrojem, který lze použít k zajištění pohody zaměstnanců na pracovišti, je model PROWELL.

Podle modelu je pohoda na pracovišti závislá na třech hlavních oblastech: **fyzické, duševní a sociální**. Zaměstnavatel by se měl snažit vytvářet předpoklady a poskytovat jim pohodlí, aby měl zdravé, šťastné, spokojené a angažované zaměstnance.

DUŠEVNÍ

Bezpečnostní, úcta, kognitivní potřeby, estetika, sebeaktualizace, transcendence

FYZICKÝ

Biologické a fyzické potřeby, bezpečnost

SOCIÁLNÍ

Příslušnost a láska

Definice **posouzení rizik** ze strany Výkonného ředitelství pro zdraví a bezpečnost (HSE) zní: *"...Pečlivé prozkoumání toho, co by při vaší práci mohlo lidem ublížit, abyste mohli zvážit, zda jste přijali dostatečná opatření nebo byste měli udělat více, abyste zabránili újmě ..."*

Proč provádět hodnocení rizik?

Posouzení rizik ochrání vaše pracovníky a vaše podnikání a také dodržování zákonů. Pokud jde o to, kdy provést posouzení rizik, mělo by to být jednoduše provedeno dříve, než vy nebo jiní zaměstnanci provedete nějakou práci, která představuje riziko zranění nebo špatného zdraví.

Osoba z vaší organizace musí absolvovat školení v oblasti posuzování rizik, tím se zajistí, že tato osoba bude ve vaší organizaci kompetentní a získá schopnosti, jako je identifikace nebezpečí, schopnost kategorizovat a hodnotit rizika. Tyto schopnosti umožní ve vaší organizaci provést „vhodné a dostatečné“ posouzení rizik.

Aby se zabránilo nehodám, mělo by být pravidelně prováděno hodnocení rizik. Níže je uveden jednoduchý model, který mají následovat vedoucí podniků - **model s pěti kroky k provedení posouzení rizik:**

Identifikujte nebezpečí

Rozhodněte, komu a jak by se mohlo ublížit

Vyhodnoťte rizika a rozhodněte o kontrolních opatřeních

Zaznamenejte svá zjištění a implementujte je

Zkontrolujte své hodnocení a v případě potřeby jej aktualizujte

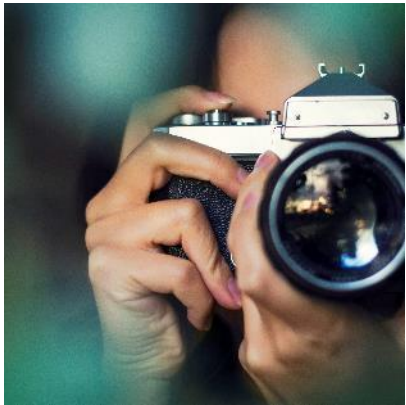
Reference:

- World Health Organisation (WHO): https://www.who.int/occupational_health/topics/workplace/en/index1.html
- Centers for disease control and prevention: <https://www.cdc.gov/workplacehealthpromotion/model/index.html>
- Sorensen G, Stoddard A, LaMontagne A, Emmons K, Hunt M, Youngstrom R, et al. A comprehensive worksite cancer prevention intervention: behavior change results from a randomized controlled trial in manufacturing worksites (United States). *Cancer Causes Control*.2002;13:493–502.
- Sorensen G, Barbeau EM, Stoddard AM, Hunt MK, Kaphingst K, Wallace L. Promoting behavior change among working-class, multi-ethnic workers: results of the Healthy Directions — Small Business Study. *Am J Pub Health*. 2005;95(8):1389–1395.
- Hunt MK, Lederman R, Stoddard AM, LaMontagne AD, McLellan D, Combe C, et al. Process evaluation of an integrated health promotion/occupational health model in Well-Works-2. *Health Education & Behavior*.2005;32(1):10–26.
- Meas S, Verhoeven C, Kittel F, Scholten H. Effects of a Dutch worksite wellness-health program: the Brabantia project. *Am J Pub Health*.1998;88:1037–1041.
- Worktech Academy <https://www.worktechacademy.com/seven-dimensions-workplace-wellbeing/>
- Innovative Workplace Institute <https://www.innovativeworkplaceinstitute.org/workplace-wellbeing-prowell.php>
- Alli, B. O. Fundamental principles of occupational health and safety / Benjamin O. Alli; International Labour Office – Geneva: ILO, 2008 1 v
- International Labour Office https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/@publ/documents/publication/wcms_093550.pdf
- *"Occupational Health Services And Practice"*. *ilo.org*
- <https://www.who.int/activities/healthy-workplaces-a-who-global-model-for--action>
- RoSPA's Workplace Safety Blog <https://rospaworkplacesafety.com/2013/01/21/what-is-a-risk-assessment/>
- Health and Safety Executive <https://www.hse.gov.uk/simple-health-safety/risk/index.htm>
- International Labour Organization <https://www.ilo.org/safework/info/standards-and-instruments/lang--en/index.htm>

THE IDEAL WORKPLACE ATMOSPHERE

Erasmus+

ANDRAGOŠKI ZAVOD
LJUDSKA UNIVERZA VELENJE

GrowthCoop
developing people

BULGARIA TRAINING
БЪЛГАРИЯ ТРЕЙНИНГ

INSTITUT
INPRO

I & F
Instruction & Formation
LEARNING FOR LIVING

